UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Idea Theologiæ Sacramentalis

Petrus <a Sancto Josepho>

Coloniæ, 1648

V. De modo quo Christus est in Eucharistia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42272

Visual Library

quæ non possunt unam formam destruere, nisi in idem subjectum aliam ipsi in physicè repugnantem invehant. Quòd si agens aliquod naturale producendo, verbi causa, albedinem in pariete, ab eo necessario frigus expelleret; certè non immeritò paries, ex frigido albus fieri diceretur; esto inter frigus, & albedinem non sit repugnantia formalis. Ita ergo dici potest, ex pane fieri corpus Christi, seu panem converti in corpus Christi, etsi inter corpus Christi, ut est in altari, & substantiam panis formalis oppositio physica non intercedat, sed tantum moralis, modo explicato.

CAPUT V.

De modo quo Christus ist in Eucharistia.

RESOLUTIO I. *Inter corpus Christi, & species necessaria est unio aliqua, non quidem physica, sed moralis.*] PRIMA PARS negari non potest: nam Eucharistia in facto esse, est unum sacramentum constans intrinsecè ex corpore Christi, & speciebus: unum autem esse non posset, nisi inter corpus Christi, & species, esset unio aliqua sive physica, sive moralis.

Secunda pars ostenditur, nam Eucharistia, ut est sacramentum, non exigit unionem physicam: cùm in aliis sacramentis non sit talis unio, inter materiam & formam. At neque ut est hoc speciale sacramentum, constans corpore Christi, & speciebus, quia tamdiu durat ejusmodi Sacramentum, quamdiu species Christum præsentem significant: ut autem illum hoc modo significent, non opus est ut sit aliqua unio physica propriè dicta, inter corpus Christi & species, sive formalis, qualis est inter materiam & formā, sive effectiva, cujusmodi reperitur inter magnetem, & ferrum ab eo attractum; sed sufficit quod ex pacto divino, corpus Christi contineatur realiter sub speciebus, easque intimè pervadat, adeoque inter illa sit unio

sit unio tantum moralis : si enim species tam certò Christum præsentem significant, ac si inter hunc, & illas unio physica strictè sumpta intercederet.

Dices 1. Qui movet species, dicitur Christum sub iis latentem per accidens movere, ut infra probabitur : at hoc non potest intelligi, nisi ponatur unio quædam physica inter corpus Christi, & species. *Respondeo* ad hoc non requiri talem unionem, sed sufficere realem conjunctionem, similem illi quæ est inter continens, & contentum, qualis inter Christum, & species admittenda est.

Dices 2. Corpus Christi supplet vicem panis, secluſa inhærentia, adeoque sine unione formali, ergo per unionem aliam, nempe effectivam. *Non sequitur*, corpus enim Christi supplet vicem panis, quatenus intimè conjunctum est speciebus, omnesque earum partes pervadit, quòd anteà ipsa panis substantia præstabat, licèt non eodem modo.

Dices 3. Corruptis speciebus panis, corpus Christi desinit esse in Eucharistia, quia deperditur unio physica, qua corpus Christi à speciebus illis conservabatur. *Verùm* ea non est causa desitionis Christi in Eucharistia, sed substractio concursus divini, modo infrà dicendo.

RESOLUTIO II. *Totus Christus est sub singulis partibus specierum, post earum divisionem, & etiam ante divisionem; Imò sub singulis earum punctis, si dantur.*] PRIMA PARS est de fide, ut patet ex Concil. Trident. *sess. 3. can. 3.* *Ratio* verò est, quia quando hostia consecrata dividitur, Christus manet in partibus divisis, aliàs Sacerdos non sumeret Christi corpus, quod dici nequaquam potest : Jam verò cum aliqua verisimilitudine affirmari nequit, unam tantum partem Christi esse sub una parte speciei, aliam sub alia; tum quia cum tota hostia æqualiter sit consecrata, nulla est ratio cur caput Christi sit potius sub una illius parte, quam pedes, aut vice versa; tum quia cum

corpus Christi sit immortale, per divisionem specierum nullo pacto in partes secari potest: sequitur ergo totum Christum esse sub singulis partibus specierum, post divisionem.

Secunda pars ostenditur, tum ex Concil. Trident. *sess. citata cap.* 3. ubi statuitur tanquam verissimum, totum & integrum Christum esse sub panis specie, & sub quavis ipsius speciei parte; quæ verba cum sint generalia, intelligi debent de partibus specierum, etiam non divisis.

Tum quia, si totus Christus est in singulis partibus divisis, ergo & totus est in illis, ante divisionem: cum per divisionem specierum non mutetur consecratio, nec per eam fieri possit, ut corpus Christi sit totum, ubi anteà solum erat secundum partem. *Confirmatur*, nam post consecrationem Christus est in tota hostia, & consequenter in singulis partibus illius, etiam antequam dividantur: at non est in illis per partes: cum non sit in hoc sacramento modo quantitativo, sed indivisibiliter, ad modum rerum spiritualium: Ergo est in illis totus, etiam ante divisionem: & oppositum sine errore affirmari nequit.

Tertia pars ostenditur; nam Christus per totam quantitatem panis æquabiliter, & sine ulla interruptione diffunditur: ergo cum sub illa sit modo indivisibili, non tantum est totus sub partibus quantitatis, sed etiam sub punctis illius, si verum est talia puncta dari, & esse aliquid reale & positivum, non autem meram negationem. *Confirmatur*, nam Christus est in sacramento, per conversionem totius substantiæ panis in ipsum, adeoque, sicut substantia panis occupabat omnes partes quantitatis, & & indivisibilia illius, ita Christus sub iisdem constituitur.

Contra jam dicta *Catholici objiciunt*, si Christus est totus sub singulis partibus, & punctis hostiæ consecratæ, hinc sequi Christum esse infinities in sacramento, atque adeò dari infinitum actu. Respondent

aliqui

aliqui non sequi, quia dici potest, in continuo dari partes minimas, naturali virtute indivisibiles, & corpus Christi esse tantum semel in qualibet earum, adeoque cùm illæ sint numero finitæ, replicationes Christi in sacramento, non esse quoad numerum infinitas.

Verùm in hac responsione illud durum videtur, quod si Deus totam hostiam secaret in illas omnes partes minimas, quarum singulæ unicam tantum Christi replicationem continere dicuntur, hasque singulas partes divideret in duas medietates, corpus Christi non amplius esset sub ulla parte hostiæ quæ consecrata fuerat, etsi omnes essent superstites.

Quare alii dicunt, Christum esse in unica hostia tantum semel actu, secundum unam præsentiam realem, & continuam quæ æqualiter diffunditur per omnes partes hostiæ consecratæ; adeoque ex positione Christi sub singulis partibus, & indivisibilibus specierum, non sequi dari infinitum actu, sed tantum virtute; quatenus ad divisionem specierum, multiplex Christi præsentia resultare potest.

Si dicas, non posse intelligi, quod præsentia Christi sit duplex post divisionem, cum antea esset tantum unica, nisi immutatio aliqua in ipsa Christi præsentia facta fuerit. *Respondeo* absurdum non esse, admittere mutationem aliquam in terminis præsentiæ Christi, cum omnes teneantur eam concedere in rarefactione, & condensatione specierum: tunc enim Christi præsentia aliquo modo extenditur & contrahitur, adeoque aliter se habet quam antea.

Contra eandem resolutionem *objiciunt hæretici*, impossibile esse quod corpus Christi, cum tota quantitate quam habet in cœlo, possit constitui in parvula hostia, nedum in minimis illius particulis, aut punctis, eo quod de essentia quantitatis est, habere partes extra partes. *Confirmatur*, quia non potest

Deus

Deus efficere, ut spiritus locum occupet; ergo neque ut corpus locum non occupet, & sit in puncto.

Verùm quòd illud non sit impossibile, spectata Dei omnipotentia, facilè ex principiis fidei ostendi potest. Duo enim corpora possunt esse simul in eodem loco, ut patet ex Nativitate, & Resurrectione Christi. Unde sequitur, fieri posse ut duæ partes ejusdem corporis eundem locum occupent: hoc autem non minus operosum est, quam efficere ut totum Christi corpus sub qualibet hostiæ parte existat. Deinde si Deus potest efficere, ut camelus intret per foramen acus, ex *cap. 19. Matth.* quidni efficere poterit, ut totus Christus sit in qualibet particula speciei consecratę: *Neque obstat* ratio allata: nam habere actu extensionem ad locum, non est essentia quantitatis; sed quædam illius proprietas, quæ divinitus ab ea amoveri potest. Unde neganda est consequentia quia etsi possit Deus efficere, ut essentia sit sine aliqua sua proprietate, non tamen ut proprietas sit sine essentia.

RESOLUTIO III. *Potest sacerdos localiter movere corpus Christi per accidens, ad motum specierum; non autem per se, seu sine ordine ad species.*] RIOR PARS negari non potest, cum Concilium Tridentinum *sess. 13. cap. 5.* doceat. Venerabile hoc sacramentum in processionibus per vias, & loca publica circunferri, *& can. 8.* nos sumendo hoc sacramentum, corpus Christi realiter manducare: ad manducandum autem requiritur trajectio in stomachum, atque adeò motus localis.

Posterior pars ostenditur, quia duobus tantum modis possimus rem aliquam per se localiter movere; vel eam tangendo, sive mediatè, ut cum baculo movemus lapidem, sive immediatè, ut cum lapidem manu apprehensum projicimus; vel ei qualitatem aliquam imprimendo, qua ratione magnes trahit ad se ferrum. Neutro autem ex his modis possumus nos, Christum in sacramento existentem localiter

caliter movere, sine dependentia à speciebus: quia cum existat indivisibiliter, neque illum tangere, neque ei qualitatem aliquam imprimere possumus.

Quæres, à quo possit Christus, ut in sacramento existens, per se localiter moveri. *Respondeo 1.* dubium non esse, quin sic possit moveri à Deo; quia cum sit potentiæ infinitæ, nil vetat quin relictis speciebus in altari, possit corpus Christi in cœlum transferre.

Respondeo 2. Probabile esse, posse sic moveri etiam ab Angelo, eò quòd corpora naturalia obediunt Angelis ad nutum, quoad motum localem, ut communiter dici solet in tract. de Angelis. Nec refert quòd corpus Christi existat modo indivisibili: nam etiam anima rationalis eo modo existit, quam tamen Angelus virtute propria movere potest. Quòd si dicas, eum modum existendi esse naturalem animæ, non corpori; contrà arguo, hinc sequi 1. Angelum non posse movere humanitatem Christi, in cœlo existentem; quia cùm à Verbo sustentetur, non existit modo naturali 2. Neque posse Angelum movere duo corpora extensa, se mutuo penetrantia; vel unum & idem corpus, si divinitus magis extendatur, aut contrahatur, quàm illius constitutio naturalis postulet: hæc autem & similia non videntur admittenda.

Respondeo 3. Christum, ut in sacramento existentem, non posse seipsum movere localiter motu progressivo, quia talis motus fieri non potest, nisi una pars corporis sit ante aliam, & consequenter diversum locum occupet, ut experientia ostendit in motu progressivo animalium. Quare cùm Christus in hoc sacramento non sit extensus in ordine ad locum, seipsum hoc modo movere non potest.

Respondeo 4. Christum posse, ut est in hoc sacramento, seipsum movere motu simplici. Nam ex communi Theologorum sententia, beati in corporibus assumptis,

assumptis, possunt seipsos movere motu illo simplici; ergo cum Christus, ut in Eucharistia existens, sit beatus, & habeat corpus glorioſum, eodem modo seipsum movere potest. Sequela patet, quia in motu simplici beatorum omnino per accidens est, quod una pars corporis sit ante aliam, & diversum locum occupet.

Addo, valde probabile videri, spectatis solis viribus naturæ, posse Christum seipsum in sacramento movere, modo prædicto: nam cùm ex una parte, anima Christi habeat vim naturalem, ad movendum seipsam: ex alia verò, corpus Christi existens in loco indivisibiliter, nullo modo motui resistat; incredibile fere est, non posse animam illam per simplicem impulsum corpus trahere, & movere quocunque voluerit.

RESOLUTIO IV. *Corpus Christi, ut est in Eucharistia, ab agentibus creatis naturaliter alterari non potest.*] PROBATUR, duabus rationibus, quarum altera procedit tantum de agentibus corporeis, altera de omnibus agentibus naturalibus, sive corporea sint, sive spiritualia.

Prior ratio est, ut agentia corporea propriis viribus subjectum aliquod immutent physicè, per impressionem alicujus qualitatis, debent ei conjungi, non tantum quoad locum, sed etiam aliquo modo quantum ad contactum: non possunt autem ei per contactum aptari, nisi illud sit extensum in ordine ad locum. Unde cum Christus non existat divisibiliter in sacramento, ab agentibus naturalibus alterari non potest.

Posterior ratio, quicquid recipitur ad modum recipientis recipitur, ut tritum est apud Philosophos: at qualitas quæ est terminus alterationis, recipitur in subjecto quod alteratur; ergo si ejusmodi qualitas recipitur in corpore Christi, ea debet se habere modo indivisibili, quod virtute agentium naturalium fieri non potest.

Hæc

Hæc autem intelligenda sunt, ut neque corpus Christi possit alterari per se ut est in sacramento, neque per accidens, alteratis speciebus; quia etiam ut hoc posteriori modo alteraretur, deberet in se qualitatem alteratricem recipere, sicut in se motum localem recipit, etsi tantum moveatur per accidens, ad motum specierum.

Ex quibus breviter *colligo* 1. Christum ut est in sacramento, non posse accrescere, vel decrescere; quia hæc non fiunt nisi prævia alteratione. Adde quod, cum manducare nequeat, ea etiam ex parte nutriri non potest, neque augeri. 2. Non posse corrumpi vi agentium naturalium, quia corruptio supponit alterationem. 3. Unam partem corporis Christi non posse agere in aliam, cerebrum verbi causa, in cor, aut vice versa, quia partes illæ existunt indivisibiliter, & consequenter mutuo alterari non possunt.

RESOLUTIO IV. *Christus in Eucharistia existens, non potest naturaliter videri oculo corporeo: probabile tamen est posse supernaturaliter.*] PRIOR PARS PROBATUR, quia illud non potest naturaliter videri, cui deest conditio naturaliter requisita ut videatur; atqui conditio naturaliter necessaria ut res videri possit, est ut illa immittat species intentionales in oculum: ad quod requiritur, ut sit extensa in loco. Quare cum Christus in Eucharistia existat indivisibiliter consequens est illum non posse naturaliter videri, oculo corporeo.

Posterior pars ostenditur, quia ex una parte, corpus Christi in sacramento existens, est coloratum, imo luminosum, ratione beatitudinis: aliunde verò Deus potest supernaturaliter supplere defectum extensionis, in eo naturaliter requisitæ ad visionem: quia potest sine illa producere species in oculo, vel etiam efficere ut oculus videat sine speciebus. Quare etsi corpus Christi existat in sacramento indivisibiliter, poterit Deus efficere ut ab oculo corporeo videatur.

Dices,

Dices, nulla facultas ferri potest extra latitudinem sui objecti adæquati, atqui modus quo Christus est in Eucharistia, cum sit indivisibilis, & inextensus ad modum rerum spiritualium, est extra latitudinem objecti visus, qui est potentia corporea, & extensa: ergo oculus corporeus Christum sub tali modo existentem, videre nequit. *Responderi* potest hinc ad summum sequi, non posse Christum ita videri, ut simul distinctè videatur modus ille sub quo existit, non tamen, cum non posse videri, etsi modus ille non videatur: quia ut res aliqua videatur, non opus est ut simul videatur omnis modus sub quo existit. Accedit quòd probabiliter modus ille nihil est aliud, quam privatio extensionis in loco, quæ sufficienter videretur, quatenus oculus directè Christum videns, non adverteret eum esse extensum quoad locum. Fateor tamen sententiam oppositam, non carere probabilitate.

RESOLUTIO VI. *Christus ut in sacramento existens, non potest naturaliter alterare res externas, vel operationes sensuum elicere: potest tamen intelligere per scientiam beatificam, & infusam.*] PRIMA PARS PROBATUR. tum quia si naturaliter necessaria est extensio in corpore, ad effundendas species, multò magis videtur requiri ad producendum calorem, vel frigus, tum quia sic posset tactu naturaliter deprehendi; num aliqua hostia sit consecrata, nec ne, nisi Deus miraculosè id impediret: absurdum autem videtur, hac in re perpetuum confingere miraculum.

Dices, virtus unita fortior est seipsa dispersa: quare ex eo quòd Christus indivisibiliter in Eucharistia existit, virtus agendi in res externas quam habet, juvatur, & roboratur, tantum abest ut debilitetur, & impediatur. *Respondeo* antecedens verum esse per se loquendo, & si cætera sint paria: at in casu proposito non omnia sunt paria, cum corpus indivisibiliter existens careat extensione ad locum, quæ est condi-

tio

tio ad naturaliter agendum in res externas, necessariò requisita. Alias æquè concludetur, posse gigantem operationes suas naturales perfectius exercere, si ad pigmæam parvitatem reducatur, quàm si in statu suo connaturali conservetur. Dico ad naturaliter agendum, quia probabile est supernaturaliter, illius conditionis defectum suppleri posse.

Secunda pars ostenditur, tum quia sensus sunt potentiæ quædam organicæ & materiales, quæ naturaliter operari non possunt, aut proprios actus in se recipere, sine aliqua extensione ad locum: tum quia sensus naturaliter non operantur nisi recipiendo species ab objectis externis: Christus autem ut in Sacramento existit, non potest recipere novas rerum species, per sensus externos; quia illæ deberent recipi, & existere modo indivisibili in corpore Christi, quod naturaliter fieri nequit.

Dico naturaliter, nam agendo de potentia extraordinaria, negandum non videtur quin possit Christus, in Eucharistia exercere operationes sensuum, quia potest Deus efficere ut species intentionales in illo recipiantur, modo indivisibili, aut etiam ejusmodi specierum defectum omnino supplere.

Tertia pars suadetur, quia cùm actus intellectus, qui procedunt à scientia beatifica, vel infusa, sint ex se spirituales, & fiant sine dependentia à phantasmatibus; nulla ratio est cur Christus in sacramento existens, ejusmodi actus naturaliter exercere non possit. Quod similiter dicendum est de operationibus voluntatis, quæ sequuntur scientiam beatificam, vel infusam.

RESOLUTIO VII. *Christus desinit esse in sacramento, quatenus Deus retrahit concursum, quo illius substantiam, conservabat.*] PROBATUR, ex supradictis: nam desitio respondet inceptioni; quare cum Christus, ex nostra sententia, incipiat esse in sacramento, per veram suæ substantiæ reproductionem, necesse est ut in eo desinat, per desitionem suæ substantiæ;

adeoque

adeoque per subtractionem concursus divini, quo illa sub speciebus conservabatur.

Confirmatur, nam vel Christus desinit esse in hoc sacramento, per solam denominationem extrinsecam, ad specierum corruptionem, vel per solam amissionem præsentiæ sacramentalis, vel certè per desitionem suæ substantiæ, ut in sacramento reproductæ: at primum dici non potest, quia sicut corpus Christi non incipit esse in hoc sacramento, sine aliqua sui mutatione, ut suprà ostensum est; ita non desinit esse in illo, quin in se aliquo modo mutetur. Nec secundum, quia si corruptis speciebus, corpus Christi non desinit esse, nisi secundum præsentiam quam habebat sub illis, oportet ut ipsa substantia Christi, quatenus sub speciebus existebat adhuc alicubi existat cum nova præsentia. Quod cùm falsum sit, sequitur tertium verum esse, nempe Christum desinere esse in sacramento, non modo secundum præsentiam sacramentalem; sed etiam secundum substantiam suam, quatenus verè sub speciebus reproducta fuerit.

Dices 1. Sicut Deus desinit esse in creatura aliqua corruptibili, quatenus illa desinit esse: cur non eodem modo dicemus, Christum desinere esse in Eucharistia per hoc, quod species sacramentales esse desinunt? *Respondeo*, causam discriminis este, quia etsi creatura desinat esse, Deus tamen in eodem loco esse non desinit: at corruptis speciebus Christus non amplius manet secundum illam replicationem substantialem, quam habebat in sacramento.

Dices 2. Si ut Christus desinat esse in sacramento, non sufficit denominatio extrinseca, sufficiet saltem mutatio localis privativa, per quam amittat præsentiam sacramentalem, ut intelligi potest exemplo Angeli, qui occupans duas aulas, potest unam deserere, in alia manens immotus. *Verùm* hoc exemplum non est ad rem, quia cùm Angelus non incipiat esse in secundo cubiculo, nisi per acquisitionē præsentiæ;

mirum

mirum non est, quòd in eo desinat esse nihil deperdendo, præter ejusmodi præsentiam. At Christus positus fuit in sacramento, per veram sui reproductionem, ut supra ostensum est: quare non potest in eo desinere, per solam amissionem præsentiæ; sed necesse est ut desinat ibi esse secundum suam substantiam, aut certè ut novam habeat præsentiam, respondentem replicationi quam habebat sub speciebus.

CAPUT VI.

De speciebus sacramentalibus.

RESOLUTIO I. *Accidentia panis, & vini remanent in hoc sacramento post consecrationem, idque sine subjecto.* PRIMA PARS PROBATUR, tum experimento sensuum, qui nullam in iis mutationem advertunt: tum ex Concilio Trident. *sess. 13. can. 2.* ubi statuitur, in Eucharistia remanere duntaxat species panis; quod sine dubio de iisdem numero intelligendum est, quia si essent aliæ, ea non dicerentur remanere, cùm priùs non fuerint: tum denique ex consensu sanctorum Patrum, & Theologorum omnium qui constanter asserunt, corpus Christi esse sub iisdem accidentibus, sub quibus erat substantia panis.

Quæres an pars ista sit de fide, intellecta de omnibus accidentibus, à substantia panis, & vini realiter distinctis. *Respondeo* in hac re duos esse dicendi modos. Nonnulli existimant certum esse ex fide, ea accidentia quæ sensu percipiuntur remanere: alia vero si quæ sunt, quæ in sensum non cadant, manere quidem cum reliquis, id tamen in Conciliis non esse definitum.

Alij dicunt utrũque esse de fide, quod videtur probabilius: nam cum Concilia definiant accidentia manere, neque doceant de quibus intelligi debeat eorũ definitio, planum est eam universaliter de omnibus intelligendam. Alias distinctionem aliquam inter illa apposuissent, ne daretur occasio errandi. Eò vel maximè, quòd cùm ex probabiliori sententia,

tam